

Täysistunto

Torstai 19.11.2020 klo 15.59—20.17

9. Lakialoite laiksi tuloverolain 127 a ja 127 b §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 62/2020 vp Sari Sarkomaa kok ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

19.28 **Sari Sarkomaa kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan en ehtinyt tuota varausta tuosta poistaa, mutta totean, että tuossa edellisessä kohdassa esittelin tämän lakialoitteen, joka on kokoomuksen vaihtoehtobudjettiin sisältyvä senioreiden superkotitalousvähennys. Haluan tässä todeta, että tässä todellakin vähennys nostettaisiin 70 prosenttiin ja omavastuu poistettaisiin.

Tähän lakialoitteeseen liittyy kiinteästi toimenpidealoite. Huomasin, että edustaja Kiljunen ei tätä ollut tässä vielä huomannut, ja haluan tässä painottaa, kun lupasitte viedä koko hallituskoalitiolle viestiä, että todellakin tässä esitetään, että kotitalouspalveluja ostavat yli 75-vuotiaat henkilöt, joiden ansiotuloverot eivät riitä kotitalousvähennyksen tekemiseen, oikeutettaisiin enintään 1 200 euron suoraan tukeen. Eli täten tästä kotitalousvähennyksen osasta tehtäisiin yli 75-vuotiaille pienituloisille suoran tuen ja verohuojennuksen yhdistelmä. Kun nämä kaksi katsotaan, tämä uusi kokonaisuus, joka tulee pienituloisille, ja sitten veroa maksaville yli 75-vuotiaille tämä superkotitalousvähennys, niin Sitra on laskenut, että tämä olisi kustannusneutraali. Ja sen lisäksi, jos tämä siirtäisi raskaampaan hoitoon siirtymistä, saataisiin satojen miljoonien eurojen säästöt, jos tämä toteutuisi. Eli tähän on todella hyvä kokonaisuus, ja ihmettelen, miksi hallitus tätä ei veisi eteenpäin. Totean, että kaikki eläkeläisliitot ovat tätä korotettua Sitran mallia esittäneet ja vedonneet hallitukseen: älkää leikatko kotitalousvähennystä, sen takia, että seniorit ovat oman elämänsä asiantuntijoita ja he haluavat myöskin valita, mitä apua ja tukea he kotiin saavat. Seniorijoukko on hyvin erilainen. Ei voi yhteen palveluun laittaa sitä, mitä seniorit tarvitsevat.

Toivon todellakin, että hallitus nyt tutustuisi tähän. Tämä on Sitran raportissa 2015 julkaistu, sen pohjalta tämä kokoomuksen lakialoite on tehty, ja jos ei tätä koronaa olisi, niin kyllä sanoisin nyt hallitukselle, ihan kaikille hallituspuolueille, että menkää Ruotsiin ja tutustukaa. Mutta onneksi sinne ei tarvitse mennä paikan päälle, voimme saada tietoa siitä, mitä Ruotsissa on tehty.

Todella, arvoisa puhemies, toivoisin, että hallitus ymmärtäisi sen, mikä Ruotsissa on ymmärretty, että itseään ei voi tukasta nostaa ylös. Eli me emme voi pelkällä velkaelvytyk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

sellä lisätä julkisia menoja ja ajatella, että Suomi siitä pelastuu. Meidän täytyy tehdä tämännäntyyppisiä toimia kuin kotitalousvähennys on, jotka laittavat talouden pyörät pyörimään. Ja jos te ette usko Ruotsia, ette usko meitä, ette muita hallituspuolueita, ette usko eläkeläisliittoja, niin voisitte sitten uskoa Vihriälää, joka on raportissaan tämän sanonut, että pitkällä tähtäimellä myöskin verotukseen tehtävät muutokset ovat sellaisia, jotka rakentavat kestäväällä tavalla hyvinvointiyhteiskuntaa. Toivon todella, että nyt hallituspuolueet ottaisivat tämän itsellensä, ja kun niitä työllisyystoimia toivottavasti vihdoinkin tulee, niin tässä olisi yksi, joka on todellakin täsmätoimi. Tämä edistää myöskin kaiken ikäisten suomalaisten hyvinvointia, ja tämä tuo työtä ja yrittäjyyttä ihan joka puolelle Suomea. Toivon hallituspuolueiden kannatusta.

19.31 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Todella mielenkiintoista, kun äsken edustaja Mykkänen totesi, että tästä on muodostunut hallituksessa jo nyt kiistakappale. Itse tarkistin, että näin todella on. Ministeri Andersson on Twitterissä kommentoinut, että tästä ei ole sovittu mitään muuta kuin selvityksen tuominen ja että täytyy sitten tehdä muita toimenpiteitä tämän hyvätulaisia suosivan veroedun paikkaamiseksi, jos tähän lähdetään. Eli hallituksessa on selvästikin epäsupua tästä asiasta sisäisesti jo tässä vaiheessa.

Nämä aloitteet ovat minun mielestäni kannatettavia, ja totean, että perussuomalaiset yleisesti ottaen tukevat kotitalousvähennystä. Esitimme jo viime vuoden vaihtoehtobudjetissa, ennen mitään koronavirusta kaukonäköisesti, että kotitalousvähennystä on pidetty tehokkaana tapana lisätä kotitalouksien ostovoimaa sekä palveluntarjoajayritysten elinvoimaisuutta ja että se hyödyttää ja koskettaa tavallisia työssäkäyviä perheitä, jotka tarvitsevat ammattiapua esimerkiksi kodin remonteissa, ja että Suomen talousnäkömät lepäävät nyt lähes kokonaan kotimaisen kysynnän varassa. Silloinkin oltiin jo menossa kohti talouskriisiä, ja me näimme, että tällaisia keinoja suomalaisen pienyrittäjyyden tukemiseksi ja kotitalouksien ostovoiman lisäämiseksi täytyy kehittää.

Erityisesti nyt tässä koronatilanteessa olemme avoimia keinoille kehittää ja laajentaa kotitalousvähennystä. Itselleni tulee mieleen jopa sellainen ajatus, voisiko tämä olla eräänlainen osa pakettia, jolla lisättäisiin mahdollisuuksia matalan kynnyksen yrittämiseen. Yrittämisessähän on se ongelma Suomessa, että se on vaikeaa ja byrokraattista, ja toisaalta työvoiman hinta on Suomessa niin kallista, että ihmisillä ei ole välttämättä varaa ostaa sen yritystoiminnan kautta tuotettuja palveluita. Siihen byrokratian keventämiseen ja kynnyksen madaltamiseen on toiset keinot siltä puolen, mutta toiselta puolen tällaisilla kotitalousvähennyksillä ja vastaavilla keinoilla voidaan alentaa työvoiman hintaa siinä määrin, että se pieni, matalan kynnyksen yritystoiminta kannattaa tulevaisuudessa. Suurilla yrityksillä tuntuu olevan enemmänkin suunta ulos Suomesta, valitettavasti, joten pieniä yrityksiä ja yrittäjiä tarvitaan.

19.33 Ruut Sjöblom kok: Arvoisa puhemies! Maamme väestö ikääntyy nopeasti, ja tarve erilaisille kotiin tuotetuille, arkea helpottaville palveluille kasvaa kovaa vauhtia. On tärkeää, että me lainsäätäjät etsimme keinoja senioreiden kotiasumisen ja itsemääräämisoikeuden tukemiseen. Erinomainen askel oikeaan suuntaan on hyväksyä tämä lakialoite ja nostaa kotitalousvähennystä 75-vuotiaiden ja sitä vanhempien osalta.

Parhaillaan käynnissä oleva koronavirusepidemia on vaikeuttanut monien senioreiden elämää, kun mahdollisuudet tavanomaiseen arkeen ovat heikentyneet. Oman terveyden suojelemiseksi moni on joutunut luopumaan esimerkiksi kaupassa käymisestä. Suurempi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

kotitalousvähennys mahdollistaisi useammille esimerkiksi asiointipalveluiden käytön, ja korona-arjesta tulisi sujuvampaa.

Tämän lakialoitteen hyväksyminen vahvistaisi suomalaisten senioreiden vapautta valita sekä päättää omasta arjestaan. Suurempi kotitalousvähennys tukisi senioreiden mahdollisuuksia juuri näiden palveluiden ostamiseen, mitä he kokevat eniten tarvitsevänsä.

On syytä muistaa, että kotitalousvähennyksellä on merkittäviä vaikutuksia myös maamme talouden elpymiseen ja kokonaiskysynnän tasoon. Kotitalousvähennyksen nostaminen olisi kädenojennus lukuisille palvelualoilla toimiville mikroyrittäjille, pienille ja keskisuurille yrityksille, joista moni on kärsinyt koronan vaikutuksista suuresti. Ikääntyneiden arjen helpottamisen ohella tukisimme siis myös kotimaista työllisyyttä ja yrittämistä.

19.35 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Kiljunen toi esille tällaisen vasemmistolaisen perusväitteen siitä, että kotitalousvähennys olisi hyvätulaisia suosiva veroetu. Tämänhän opetusministeri Anderssonkin totesi tänään Twitterissä sen jälkeen, kun me saimme jo täällä toivoa siitä, että hallitus olisi tähän kokoomuksen malliin tarttumassa ja auttamassa taloutta elpymään korottamalla ja laajentamalla kotitalousvähennystä. Tämä ajatus hyvätuloisten veroedustahan ei pidä paikkaansa. Siinä on sellainen virheellinen logiikka, että ajatellaan, että talous ja työ olisivat jotain nollasummapeliä, jossa jonkun saama verotuksellinen hyöty olisi automaattisesti joltakulta toiselta pois — mutta kotitalousvähennyshän on juurikin esimerkki siitä, että näin ei ole. Se ei ole keneltäkään pois, että pystytään ostamaan laajemmin yhteiskunnassa palveluja ja siten lisätään työpaikkojen määrää palvelusektorilla ja esimerkiksi matalapalkka-aloilla.

Toiseksi, tässä omassa puheenvuorossani toin ihan konkreettisesti esille sen, miten tämä kokoomuksen esittämä malli mahdollistaisi myös keskituloisten suomalaisten hyödyntää palveluja sitä kautta, että vähennysosuutta kasvatettaisiin siihen 60 prosenttiin. Tässä omassa esimerkissäni nimenomaan osoitin, että sähköasentajana työskentelevän Pekan olisi tämän korotuksen johdosta kannattavaa jäädä tekemään se lisäasennuskeikka ja palkata sinne kotiin lastenhoitoapua. Eli tästä logiikkavirheestä, joka jatkuvasti tässä keskustelussa esiintyy, tulisi päästä Suomessa eroon. Kuten todettu tässä keskustelussa jo aiemmin, Ruotsissa on vallan hyvin ymmärretty, että kotitalousvähennys ja sen korottaminen ei todella totta ole keneltäkään pois, vaan se tuo vain lisää hyvinvointia ja työtä yhteiskuntaan.

19.37 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Me olemme käyneet tätä keskustelua nyt tästä kotitalousvähennyksestä. En ole alan asiantuntija lainkaan, mutta uskallan sen sanoa, että kun on kysymys etuudesta, joka on verosidonnainen, niin luonnollisesti siitä etuudesta hyötyvät ne, jotka veroja maksavat, ja tässä suhteessa sillä on tulonjaollinen merkitys myöskin. Edustaja Vestman sanoi, että logiikkaa pitäisi käyttää tässä, ja yritän käyttää logiikkaa. Te sanoitte, että se ei ole keneltäkään poissa, tämä kotitalousvähennys. Ehkä näin voi sanoa, että se ei ole keneltäkään poissa, mutta kun on kysymyksessä etuus, joka suuntautuu vain tiettyntyyppisille ihmisille eli niille, jotka maksavat tässä tapauksessa veroja, niin se on sillä tavalla suurituloisempia ihmisiä suosiva, ja tämä on tässä se yksi dilemma, mikä tässä kotitalousvähennyksessä on. Etu siinä kotitalousvähennyksessä on ehdottomasti se, että tämä harmaa talous tulee avoimemmaksi.

Edustaja Sarkomaa on tehnyt tämän oman erityisesityksensä — joka ei ollut tässä aikaisemmassa keskustelussa auki ennen kuin te avasitte sen — siitä, että olisi tämmöinen superkotitalousvähennys yli 75-vuotiaille alle 1 200 euroa saaville. Eikö niin ollut? Vai oliko

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2020 vp

1 200 euron etuus niille, jotka eivät maksa ylipäättään veroja? Puhummeko silloin niistä eläkkeensaajista, jotka saavat alle tuhat euroa tuloa? Se oli minulle epäselvä. Riippumatta siitä, mistä tässä on kysymys, niin ajatus sinänsä, että antaisimme suoran subvention kaikkein pienituloisimmille eläkkeensaajille — niille, jotka eivät aidosti maksa veroja — on sinänsä kiehtova ja kiintoisa, ja tässä suhteessa hallitus on jo toimia tehnytkin hyvin selkeästi. Mehän saimme korotukset kansaneläkkeisiin ja takuueläkkeisiin eli juuri niihin eläketuloihin, joissa ei makseta myöskään veroja, jolloin tavallaan hallituskin tunnistaa tämän tarpeen, että pienimpiä eläkkeensaajia pitäisi tukea vahvasti, ja se myöskin hallitusohjelmaan on selkeästi kirjattu. Minusta tämä ajatus siitä, että olisi sitten suora subventio myöskin ikään kuin kotitaloustöitä teettäville pienituloisille ihmisille, on ainakin tutkimisen arvoinen. En osaa näitä yksityiskohtia siinä arvioida ollenkaan, koska täytyisi katsoa nämä laskelmat lävitse täältä, mutta sinänsä se on tutkimisen arvoinen asia, että me selkeästi kohdistaisimme kaikkein pienituloisimmille eläkkeensaajille tämän tyyppisen muodon, jos se muuten on käytännöllisesti ja budjetärisesti, fiskaalisesti perusteltu.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 8 asiakohdassa]